

LOPPUTYÖ PORTFOLIO

SILJA-TUULI TYRKKÖ

KUVATAITEEN PERUSOPETUS, LAAJA OPPIMÄÄRÄ

SARA HILDÉN -AKATEMIA

TAMPEREEN SEUDUN TYÖVÄENOPISTO

KEVÄT 2021

0.1 TIIVISTELMÄ

Pääosaa lopputyössäni näyttelee jänis. Olen kotoisin metsien ja peltojen keskeltä Eräjärveltä. Minulla on lapsuudessa ollut kaksi lemmikkikania, joten olen tarkastellut jäniseläimiä sekä läheltä että kaukaa. Eniten jäniksessä minua kiehtoo sen anatomia, ja miljoonat eri asennot joihin se taipuu.

Toinen muusa teoksessa on luontoäidin antimet. Rakastan eri värejä, muotoja ja tekstuureja, joiden kaikkien kirjon löytää luonnosta. Kuivaaminen poistaa veden soluista, ja täten tappaa materiaalin. Samalla se muuttaa edellä mainittuja pigmenttejä ja tekstuureja, ja juuri se on minusta kiehtovaa. Toiset materiaalit muuttuvat radikaalisti ja toiset vain hiukan.

Lopputyöni on kuusiosainen veistos-sarja, joka on toteutettu sekatekniikalla. Teoksessani käytän kuivattuja kasveja, puuta, eläimen osia ja sieniä, jotka olen kiinnittänyt toisiinsa puuliimalla ja rautalangalla. Lopuksi olen kaatanut sulaa kynttilävahaa teoksen osien päälle. Esillepano tapahtuu Haiharan kartanon näyttelytilassa, ja teos sijoitetaan lattialle. Jänis-veistosten koko on realistinen, koska niihin käytettävä materiaali on luonnollisessa koossaan. Jo alkumetreillä hylkäsin kuitenkin muun realistisuuden, ja aloin ajatella veistoksia enemmänkin luonnoksina jäniksen anatomiasta. Kuusiosainen veistos-sarja sai nimekseen RabbitS IX.

SISÄLLYSLUETTELO

0.1 TIIVISTELMÄ

1.1 ALOITUS

2.1 PÄÄTÖS AIHEESTA JA TEKNIIKASTA

3.1 RUNKOJEN VALMISTUS

4.1 MASSAN ASETTELU 1 & 2

4.2 MASSAN ASETTELU 3 & 4

4.3 MASSAN ASETTELU 5 & 6

5.1 VEISTOSTEN VAHAUS

6.1 RABBITS IX KUVIA

7.1 ITSEARVIOINTI

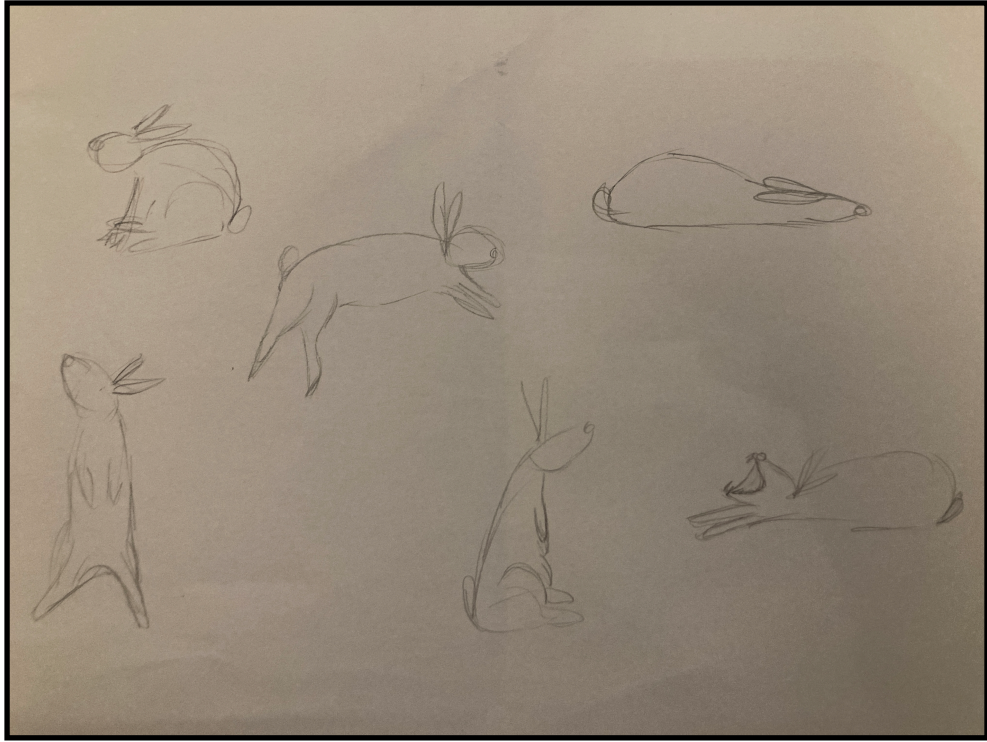
8.1 MATERIAALILUETTELO

1.1 ALOITUS

Harvemmin keksin uuden teoksen aihetta tai tekniikkaa tyhjästä. Ideointi tuntuu ennemminkin päässä kytevien ajatusten pyörittelyltä, pitää valita se joka puhuttelee eniten juuri sillä hetkellä. Kolmiulotteisten teosten teko on minulle mielekästä ja luontaista. Työtehtäviini kuuluu välillä tarpeiston valmistusta, ja vapaa-ajallani rakentelen koriste- ja taide-esineitä kotiini. Hahmotan kolmiulotteisia esineitä helposti, ja pystyn pyörittämään niitä mielessäni. Koen hallitsevani veistosten teon, ja kykeneväni saavuttamaan haluamani lopputuloksen.

Kukkakimppujen ja -asetelmien tekeminen on taiteenmuoto, josta olen ollut kiinnostunut jo pitkän aikaa. Ikebana on japanilainen kukkienasettelun taidelaji, joka kiehtoo minua. En ole koskaan ollut ikebana-kurssilla, mutta olen törmännyt siihen monesti dokumenteissa, jotka käsittelevät Japanin eri taidemuotoja. Lopputyössäni en asettele materiaalia ikebana-tyylillä, koska siinä on tarkat säännöt. Esimerkiksi ikebana-asetelmaa katsotaan vain yhdestä suunnasta, ja haluan että veistokseni osia pystyy katsomaan joka puolelta. Ikebana tarkoittaa eläviä kukkia, ja olennaisin filosofia on kasvien leikkaaminen niin, että ne eivät kuole. Lopputyössäni käytän kuivuneita kasveja, eli ne ovat kuolleita. Se, miksi mainitsin ikebana-termin, liittyy enemmänkin asettelun estetiikkaan. Siihen kuinka erilaisia asioita asetellaan, jotta ne muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden ja näyttävät kauniilta. Asetelman tulee olla kiinnostava, ettei teos tyhjene ensi katsomalla. Uteliaisuuden herättäminen ja katseen vangitseminen tapahtuu yksityiskohtien monimuotoisuudella. Estetiikassa parasta on subjektiivisuus, asetelma sommitellaan niin että se miellyttää omaa silmää. Se että joku muu kokee saman teoksen kauniiksi on täysin sattumaa.

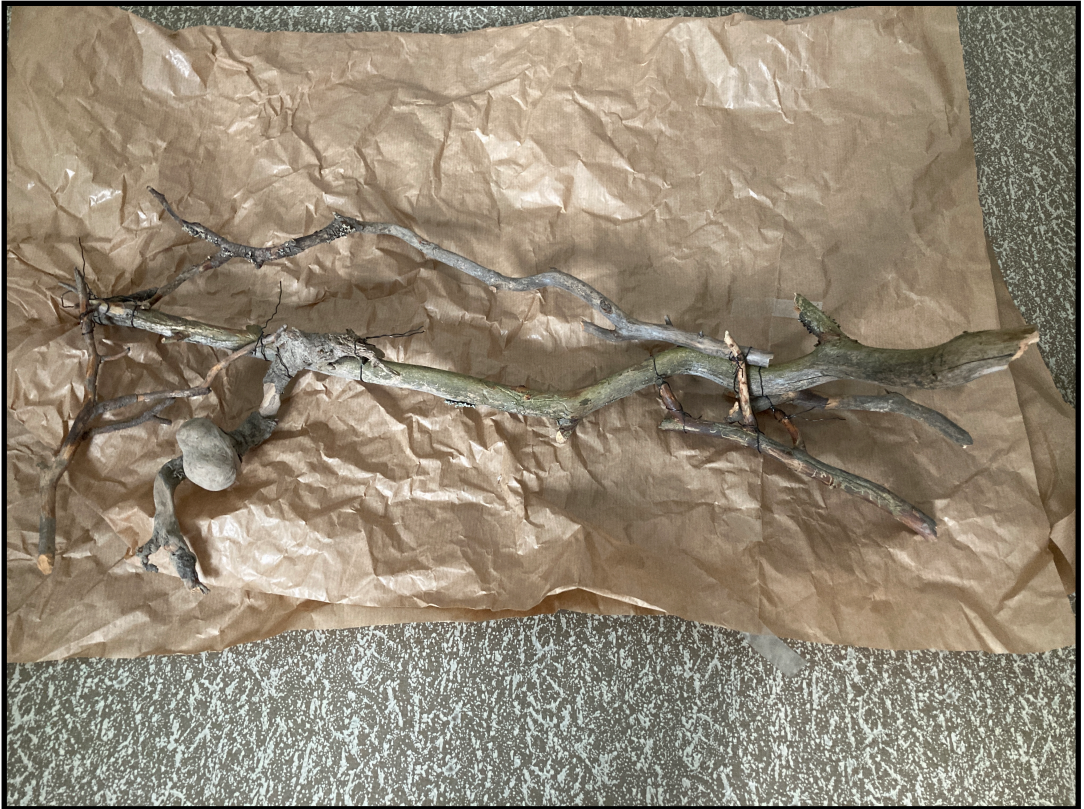
2.1 PÄÄTÖS AIHEESTA JA TEKNIIKASTA

Lapsuudessa minulla oli kaksi kania. Olen nähnyt läheltä niiden anatomian ja ruumiin eri asennot, joita luonnostelen paperille. Piirrän ulkomuistista koska muistikuva anatomiasta on vahva. Täydellisten mittasuhteiden ja yhdennäköisyyden sijaan haen vaikutelmaa.

Luonnonmateriaaleissa minua viehättävät värit ja tekstuurit. Kuivuessaan osa orgaanisesta materiaalista vaihtaa väriä haalistuen tai ruskean sävyiseksi muuttuen. Moni säilyttää pigmenttinsä muuttumattomana, kun taas jotkut muuttavat väriä radikaalisti. Esimerkiksi osa avokadon kivistä muuttaa värinsä vaaleasta beigestä sähkökän oranssiksi kuivuessaan.

Halusin veistosten pysyvän pystyssä ilman ylimääräistä tukea. Siksi jänisten asennoiksi valikoituivat makaavat ja istuvat asennot. Alkuperäisen suunnitelman mukaan veistos-sarjasta piti tulla yhdeksänosainen, mutta ajankäyttö ja materiaalin määrä rajasi siitä kuusiosaisen. Jänisveistosten koko on realistinen, koska niihin käytettävä materiaali on luonnollisessa koossaan.

Idea kynttilävahan kaatamisesta teoksen päälle tuli belgialaisen kuvanveistäjän ja maalarin Berlinde De Bruyckeren teoksista, jotka olivat näytillä Sara Hildénin taidemuseossa keväällä 2018. De Bruyckere värjää paksuja vahakerroksia eri vaaleusasteilla, ja saa tällä kerroksellisuutta töihinsä. Itse käytän värjäämätöntä vahaa, ja kerroksellisuus tulee vahan määrän vaihtelusta.

3.1 RUNKOJEN VALMISTUS

Veistosten runkomateriaaliksi valikoituivat oksat keveyden, kestävyysden ja helpon käsittelytavan vuoksi. Isäni on kerännyt erikoisen mallisia oksia jo pitkään, ja sain valita niistä itselleni materiaalia lopputyöhön. Oksat ovat mäntyä sekä haapaa, ja osassa niistä on jonkun hyönteisen syömiä labyrinthimaisia kuvioita. Pyörittelin ja mallasin oksia yhteen niin, että ne muodostivat jäniksen luurangon. Sahasin liian pitkät oksat ja kiinnitin ne toisiinsa rautalangalla. Yritin välttää oksien sahaamista mahdollisimman paljon, koska ne näyttävät luonnollisemmilta kun aika on kuluttanut niiden päät. Tarvittavat välineet runkojen valmistukseen olivat japanilainen yleissaha, rautalanka, pihdit ja sivuleikkurit.

Olen saanut haalittua veistosten rakentamiseen erilaisia materiaaleja, jotka lepäävät asuntoni lattialla siististi lajiteltuna. Rakastan asettelemista ja rakentamista, mutta en saa millään aloitettua itse veistosta. Olen itsekin todella hämmentynyt aikaansaamattomuudestani, ja yritän keksiä miksi teos vastustaa. Etäopetus lopetti rutiininomaisen työskentelyn taiteen parissa, ja työssäkäyminen uuvuttaa. Illat ja viikonloput kuluvat nopeasti ja koostuvat lähinnä työstä palautumisesta. Päätän pitää viikon vapaata, ja keskittyä lopputyön tekemiseen. Ensimmäiset päivät työskentelen kuusi tuntia pakottaen itseni jatkamaan. Loppuviikosta alan työskennellä kymmenen tuntia päivässä. Innostus ja flow-tila löytyvät, ja tunnen taas olevani oma itseni.

4.1 MASSAN ASETTELU 1 & 2

Ensimmäisen jäniksen asento on pelokas, joten se makaa mahdollisimman matalana ja raajat ovat vartalon alla suojassa. Aloitin granaattiomenista ja kiinnitin ne rautalangalla puunrunkoon. Sen jälkeen liimasin puuliimalla persimonin kannat ja tähkämäljan kukat granaattiomenien ja puunrungon väleihin. Persimonin kannoista ja pinkeistä osterivinokkaista muotoilin pään, ja siiliorakkaasta liimasin jänikselle nenän. Liimasin myös osterivinokkaan sieniryppäitä pitkin jäniksen vartaloa, koska se kaipasi pieniä yksityiskohtia. Ilmakasvin lehdistä tehty nippu muistutti jäniksen korvia. Sidoin lehdet rautalangalla toisiinsa, ja liimasin ne oksanhaaroihin kiinni. Hänäksi sopi kokonainen ilmakasvi, jonka kiinnitin rautalangalla runkoon.

Toinen takajaloillaan seisova ilmaa nuuhkiva jänis on aktiivinen, mutta rento. Aloitin asennon muotoilun vihreistä lehdistä, jotka kiinnitin puunrunkoon rautalangalla. Sijoitin ruusut suurimmaksi osaksi jäniksen alapäähän, koska ne olivat yllättävän raskaan näköisiä rungossa. Viiriäisen munat toivat myös massaa, joten kiinnitin ne rautalangalla jäniksen selkään ryppääksi. Työtä tehdessä muutama muna hajosi ja ruusun varret katkeilivat, jonka vuoksi kiinnitin ruusuja rautalangan lisäksi puuliimalla runkoon. Ensimmäisen jäniksen valmistuttua päätin käyttää kaikkien jänisten neniin siiliorakasta. Kyseisen sienien rakenne on pientä tiivistä rihmastoja, joka saa sen näyttämään pehmoiselta. Kuonoksi liimasin pieniä lehtiä viuhkamaiseen asentoon. Korvat muotoilin liimaamalla kolme tähkämäljan lehteä toisiinsa, jonka jälkeen kiinnitin ne runkoon rautalangalla. Jäniksen hänäksi valikoitui kippurainen ilmakasvi.

4.2 MASSAN ASETTELU 3 & 4

Kolmas kyljellään rennosti lepäävä jänis sai suurimman osan massastaan ruskeista kananmunan kuorista. Rakensin rungon rakenteen päälle ruusujen varsista ristikon, jonka kiinnitin rautalangalla. Liimasin munankuoret puuliimalla ristikon päälle. Munankuorien tasaisuutta rikoin liimaamalla eri mittaisia neilikoita pystyyn munankuorien väliin. Lisäksi liimasin kuoren pintoihin harmaita osterivinokkaita ja pieniä kukkia, joiden nimiä en tiedä. Nenänpääksi tuli pala siiliorakasta ja korviksi viirivehkan kukat. Oliivin kivistä tein rautalangalla letkoja, jotka kiinnitin jäniksen jalkoihin. Tassut muodostuivat neilikan nupuista, joita tuli myös jäniksen kuonoon jäkälän ja siiliorakkaan lisäksi.

Neljännän jäniksen runko on massiivinen verrattuna aiempaan takajaloilla seisovaan jänikseen. Avokadon kivet ovat halkaistuna yllättävän paksuja ja painavia. Sijoitin kivet suurimmaksi osaksi rungon alaosaan, koska ne vaikuttivat patsaan painopisteeseen. Krysanteemin violetit kukat olivat isoja mutta kevyitä, joten liimasin ne runkoon puuliimalla. Perhosorkidean kukat jäniksen niskassa ja ahvenen evät pitkin ruumista on kiinnitetty liimalla. Jäniksen pinta näytti liian tasaiselta, joten rikoin tasaisuutta liimaamalla lehtiä kukkien tyviin. Saman kasvin lehtiä ja kukintoja valikoitui myös jäniksen korviin. Kuonoon tuli ahvenen pyrstö, ja siiliorakas nenäksi. Ilmakasvin lehdistä muodostui jälleen töpöhäntä.

4.3 MASSAN ASETTELU 5 & 6

Päätin käyttää samaa materiaalia osassa jäniksiä, jotta ne eivät näyttäisi yksittäisiltä teoksilta kokonaisuuden sijaan. Istuva viides jänis vastusti tätä eniten. Jouduin purkamaan pariinkin otteeseen rautalangalla kiinnitettyjä materiaaleja, koska ne eivät istuneet jäniksen runkoon. Unikon varrelliset kodat olivat ensimmäiset elementit, jotka löysivät paikkansa ensi yrittämällä. Avokadon kiviä sattui olemaan niin paljon, että niistä riitti kahteen jänikseen. Kiven puolikkaat kiinnitin runkoon rautalangalla, ja ruusut liimalla. Tämä jänis valmistui ensin toispuoleisesti. Toisen puolen rungon rakenteeseen oli vaikea löytää sopivaa materiaalia, koska se kaartui sisäänpäin. Loppujen lopuksi avokadon ja mangon kivet sopivat runkoon parhaiten. Jäniksen peräpäähän valikoituivat haarautuva kukka ja ilmakasvi. Kuono tuli vihreistä neilikan kukista, ja siiliorakkaan palasta nenä. Tähkämaljan lehdet osoittautuivat taas sopiviksi korviksi, ja ilmakasvi hännäksi.

Kuudennen jäniksen venyttelevä ja haukotteleva asento osoittautui haastavimmaksi. Mallailin monia materiaaleja jäniksen avonaiseksi suuksi. Eukalyptuksen lehdet osoittautuivat parhaimmiksi, koska ne ovat ohkaisia ja siksi eivät tuki jäniksen kasvoja. Eukalyptuksen lehtiä löytyy myös muualta jäniksen ruumiista. Rakensin taas ruusun varsista ristikon, jonka päälle liimasin ruskeita kananmunan kuoria. Kuorten väliin sopivat parhaiten voimakkaan punaiset kaktuksen kukat. Jäniksen ruumis muodostuu eri värisistä ruusuista ja jonkun tunnistamattoman kasvin oksista. Ilmakasvista tuli häntä, tähkämaljan lehdistä korvat ja siiliorakkaasta nenä. Runko-oksista kasvoi jäkälää, jonka säästin myös veistokseen.

5.1 VEISTOSTEN VAHAUS

Sulatin kattilassa steariinia ja parafiinia 50/50 suhteella keskilämmöllä. Valelin patsaita nestemäisellä vahalla kaataen sitä teoksen päälle kauhaa apuna käyttäen. Jos vahaa tuli liikaa johonkin kohtaan veistosta, sitä oli helppo poistaa kaatamalla lämmintä nestemäistä vahaa lisää. Vahan sulamislämpötila on matala, joten kuuma vaha sulatti itseään.

Kertyessään kuoppiin vaha muodosti paksuja kerroksia, valuessaan se taas muodosti tippoja joka puolelle veistoksia. Jäähdyessään ohut kerros vahaa muuttui kuultavaksi, mutta paksusta kerroksesta tuli valkoista. Jänis-reppanoista tuli sen näköisiä kuin niiden päälle olisi heitetty kermaa.

Vaha myös vahvisti ja satoi teoksissa käytettyjä materiaaleja toisiinsa, joten teoksen osista tuli kestävämpiä. Ajatus vahan käytöstä oli yhtenäistä veistokset toisiinsa yhdellä materiaalilla, ja luoda samalla lisää massaa teokseen. Visuaalisesti pidän vahan ulkonäöstä. Se näyttää tasaiselta ja pehmeältä saadessaan valua ja jähmettyä tahtonsa mukaan.

Teoksia työstäessä heräsi ajatus siitä, miltä näyttäisi jos ne kiinnittäisi telineeseen yläsalaisin ja valuttaisikin vahaa eri suunnasta. Silloin vahan valumat nousisivat ylöspäin, ja tulisi vaikutelma painovoiman muuttumisesta. Tämä idea meni korvan taakse, ja sitä kokeilen joku toinen kerta.

6.1 RABBITS IX KUVIA

7.1 ITSEARVIOINTI

Materiaalin asettelu runkojen ympärille osoittautui todella hitaaksi, yhden jäniksen tekoon meni arviolta kymmenen tuntia. Tein teoksen osia vuorotellen, sillä jouduin odottamaan liiman kuivumista. Se mahdollisti materiaalin määrän jakamisen siten, että osista tuli tasapainoisia keskenään ja materiaali riitti kaikkiin.

Olisin halunnut tehdä veistos-sarjan osia enemmän. Alkuvisionä oli, että kokonainen tila olisi täynnä jäniksiä eri asennoissa. Olen tyytyväinen kuuteen jänikseen, koska voin jatkaa sarjaa halutessani. Minulla oli alussa mielikuva siitä miltä materiaalit näyttävät yhdessä ja miten ne saa kiinnitettyä toisiinsa. Onnistuin oman vision toteuttamisessa, mikä yllätti minut positiivisesti.

Teosten nimeäminen on tärkeää, ja pidän sanoilla leikittelystä. Halusin veistos-sarjalle lyhyen nimen, joten valitsin Rabbit -sanan. Halusin myös lisätä siihen osien määrän, joten siitä tuli Rabbit6. Kirjoitettuna englanniksi sana kuusi on six, joten päätin käyttää s- kirjaimen monikoksi Rabbit -sanan loppuun. Jäljelle jäänyt IX tarkoittaa roomalaisissa numeroissa yhdeksää, joka oli veistos-sarjan osien alkuperäinen määrä. Veistos-sarjan nimeksi tuli siis RabbitS IX.

Kuusi vuotta on mennyt nopeasti kuvataideopintojen parissa. Kehitystä on tapahtunut taiteellisessa ajattelussa sekä itse tekemisessä. Tällä hetkellä minua kiinnostaa öljyväreillä maalaaminen, koska viime kerrasta on yli vuosi. Uteliaisuus vie minua aina eteenpäin, sekä saa kokeilemaan uusia tekniikoita ja tapoja tehdä taidetta. Myös ikioma näyttely on pyörinyt mielessä.

8.1 MATERIAALILUETTELO

Rautalanka

Kynttilävaha

Haavan oksat

Persimonin kannat

Siiliorakas

Ilmakasvin lehdet

Viiriäisen munat

Neilikat

Oliivin kivet

Jäkälä

Ahvenen evät

Avokadon kivet

Mangon kivet

Kaktuksen kukat

Lisäksi tunnistamattomia kasveja ja niiden lehtiä ja kukkia.

Puuliima

Männyn oksat

Granaattiomenan puolikkaat

Pinkit osterivinokkaat

Tähkämäljan kukat ja lehdet

Eriväriset ruusut ja ruusun varret

Kananmunan kuoret

Harmaat osterivinokkaat

Viirivehkan kukat

Krysanteemin kukat

Perhosorkidean kukat

Unikon kodat

Eukalyptuksen lehdet